

č. 1

O vlku a vojákovi

Voják cestoval do města, ale před městem stál rolník. Rolník vojákovi povyprávěl o nepřátelském vlku. Vlk byl poražen vojákem. Voják a rolník přišli do města s tělem vlka. Ve městě byl voják opěvován básníky a chválen občany. O jeho dobrém skutku učitel napsal knihu. Učitel také knihu ozdobil krásnými obrazy. Voják byl nazýván slavným vítězem.

De lupo et milite

Miles ad civitatem itinerabat sed ante civitatem agricola stabat. Agricola militi de lupo inimico narravit. Lupus a milite superabatur. Miles et agricola in civitatem cum corpore lupi ambulaverunt. In civitate miles a poetis cantabatur et a civibus laudabatur. De facto bono eius magister librum publicavit. Magister etiam librum imaginibus pulchris ornavit. Miles victor famosus nominabatur.

Slovní zásoba:

Itinero, are, avi, atum – cestovat
Sed – ale
Lupus, i, m. – vlk
Inimicus, a, um – nepřátelský
Narro, are, avi, atum – vyprávět
Supero, are, avi, atum – porazit
Corpus, oris, n. – tělo
Ambulo, are, avi, atum – jít, chodit
Eius – jeho
Factum, i, n. – čin, skutek
Publico, are, avi, atum – vydat
Etiam – taky
Victor, oris, m. – vítěz
Nomino, are, avi, atum – nazývat

č. 2

O Bratislave

Bratislava je hlavné mesto Slovenska. Je tam starý hrad so štyrmi vežami. V centre mesta je vysoká katedrála. Je tu taktiež rieka Dunaj. Ponad riekou ide 5 mostov. V minulosti boli v meste korunovacie kralov. Mesto sa nachádza neďaleko rakúskych hraníc. Bratislava je najväčšie mesto na Slovensku. Staviteľia nepostavili metro v meste.

De Posonio

Posonium est caput Slovaciae. In urbe est antiquum castrum cum quattuor turribus. In medio urbis est alta ecclesia cathedralis. Hic est etiam flumen nomine Danubius. In flumine sunt quinque pontes. Temporibus antiquis coronationes regum in civitate erant. fuit civitas coronationis. Urbs est prope finibus austriacis. Posonium est urbs maxima Slovaciae, sed aedificatores non aedificaverunt ferrivia subterranea in urbe.

Slovna zasoba:

Finis, is, m- hranica

Coronatio, onis, f.- korunovacia

Ferrivia subterranea, ae, f.- metro

č. 3

Bonusová otázka: Jaká významná česká historická

knihovna je na obrázku?

O nové knihovně

Biskupové postavili malou knihovnu v kostele. Darovali do knihovny svaté knihy. Lidé chodili do kostela knihy obdivovat. Debatovali o nových myšlenkách. Biskupové ze svatých knih zpívali. Knihovnu v noci navštívil zlý rolník a zapálil ji. Lidé rolníka zabili a za jeho peníze postavili velkou a dobrou knihovnu. Lidé byli šťastní.

De bibliotheca nova

Episcopi parvam bibliothecam in ecclesia aedificaverunt. Episcopi libros sanctos in bibliothecam donaverunt. Incolae in ecclesiam ambulabant libros admirare. De modernis ideis disputabant. Episcopi ex sanctis libris cantabant. Nocte bibliothecam visitavit agricola malus et bibliothecam inflammavit. Incolae agricolam necaverunt et ex pecuniis eius aedificaverunt bibliothecam magnam et bonam. Incolae erant laeti.

Slovní zásoba

Ambulo (are, avi, atum) – chodit, kráčet

Idea (ae, f) - myšlenka

Nox (noctis, f.) - noc

Visito (are, avi, atum) - navštívit

Neco (are, avi, atum) – zabít

Eius – jeho

Pecuniae (arum, f) – peníze

Lactus (a, um) – šťastný, á, é

č. 4

Nový kamarád

Učený a vznešený biskup se modlil v kostele obyčejného městečka. Najednou se ozval zvuk. Biskup se podíval (*specto, are, avi, atum*) za antependium oltářní menzy. A jaké to překvapení! Pod oltářní menzou biskup uviděl ubohého a maličkého kocoura. Biskup odnesl maličkého kocoura do kláštera před vysokými zdmi. V klášteře byl maličký kocour chválen a opěvován mnichy a biskupem. Nakonec byl nový kamarád biskupem namalován do bohatě zdobené knihy s krásným písmem.

Amicus novus

Episcopus doctus et excelsus in ecclesia oppidi parvi orabat. Repente sonus sonabat. Episcopus post antependium mensae spectabat. Et quam admiratio! Sub mensa episcopus cattum minimum et miserum spectabat. Episcopus cattum minimum in monasterium ante muros altos portabat. In monasterio cattus minimus ā monachis et episcopo laudabatur et cantabatur. Tandem amicus novus āb episcopo in librum opulentum cum scriptura pulchra delineabatur.

Slovní zásoba

repente (náhle / najednou)

sonus, i, m. (zvuk)

A jaké to překvapení! (Et quam admiratio!)

specto, are, avi, atum (spatřit / uvidět)

minimum, a, um (maličký)

cattus, i, m. (kocour)

porto, are, avi, atum (odnést / donést)

monachus, i, m. (mnich)

tandem (nakonec)

amicus, i, m. (kamarád)

č. 5

Bonusová otázka, jaký ženský klášter

a jaké řehole je na obrázku?

O moudré radě

V dávných dobách byl v lese klášter, kde žil moudrý mnich jménem Marcus. Do kláštera chodili lidé ze vzdálených krajů pro Marcovy moudré rady. Jednoho dne klášter navštívila krásná dívka. Dívka se chtěla (použijte tvar volebat) v klášteře schovat. Chtěla se vyhnout svatbě. Mnich dívku ubytoval v tajné komnatě v klášteře. Po čase však dívka byla velmi smutná. Postrádala rodiče. Mnich poradil dívce: „Vstup do kláštera pro ženy!” Dívka se nápad líbil (přeložte jako: Dívka milovala nápad). Později vstoupila do kláštera. Rodiče byli velmi šťastní.

De cosilio docto

In aetatibus antiquis in silvā monasterium erat, ubi monachus doctus nomine Marcus habitabat. In monasterium populi ex terris remotis pro consilia docta Marci adventabant. Hemeram unam monasterium pulchra puella visitabat. Puella volebat in monasterio occultare. Volebat nuptium vitare. Monachus puellam in camera secreta in monasterio hospitavit. Post temporis Puella valde maesta erat. Parentes desiderabat. Monachus puellae commendabat: „In monasterium pro feminis intra!” Puellae ideam amabat. Postea in monasterium intrabat. Parentes valde fortunati erant.

Slovní zásoba

aetas, aetatis [f.] – doba, období života, čas života, stáří, život, čas

silva, silvae [f.] – les

ubi – kde

nomen, inis, [n.] - jméno

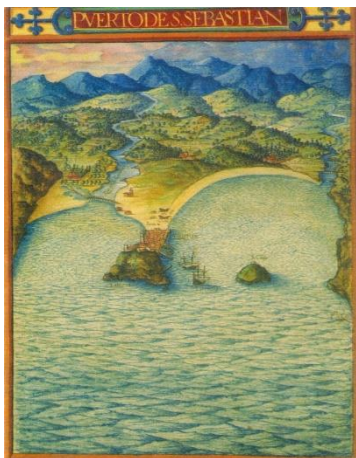
populus, populi [m.] – lidé, lidstvo

terra, terrae [f.] - země

remotus/remota/remotum, - vzdálený

pro – pro, jménem, před s abl.
consilium, consilii [n.] – rada, plán, rozhodnutí
hemera, hemerae [f.] – den
unus/una/unum, – jeden
nuptia, nuptiae [f.] – svatba, sňatek
visito, visitare, visitavi, visitatum - navštívit
volebat od nepravidelného volo, velle, volui - chtít, přát si
occulto, occultare, occultavi, occultatum - schovat se
camera, camerae [f.] – komnata, pokoj, místnost, klenba
hospito, hospitare, hospitavi, hospitatum - ubytovat hosty, působit jako hostitel, nabídnout pohostinnost
qui, quae, quo – který, koho, kdo
post – po, později
tempus, temporis [n.] - čas, doba
valde – velmi
maestus/maesta/maestum, - smutný, nešťastný
parens, parentis [m.] - rodič
desidero, desiderare, desideravi, desideratum - postrádat, stýskat
commendo, commendare, commendavi, commendatum - poradit, doporučit
idea, ideae [f.] - nápad
amo, amare, amavi, amatum, - líbit se, milovat
commendo, are, avi, atum - poradit
fortunatus, a, um – šťastný

č. 6

Z moře

V Madridu vydal dominikánský knihovník bratr Jan velkou a zajímavou knihu. V knize byly shromážděny legendy z různých míst Španělska, jako příběh o soše z města San Sebastián (*viz Orbis Latinus, doslova chrám sv. Šebestiána*). Léta Páně (*rozepsaná verze A.D.*) 1021 (*přepsat římskými číslicemi*) po dlouhé plavbě připlul nazpět proslulý námořník Marcus zvaný (*doslova "příjmením"*) „Chobotnice“. Podle slibu (*fráze, doslova „ze slibu“*) daroval vysokému kostelu se špitálem sochu patrona námořníků svatého Mikuláše. Sochu vytvořil ze dřeva stěžně vlastní lodi. Jednou nepřátelé

města založili v kostele oheň, sochu ukradli a vhodili do moře. Ale malé děti stavěly hrady z písku a sochu nečekaně vykopaly. Jaké (*Qualis*) štěstí! Svatý Mikuláš byl umístěn na oltář nové kaple špitálu. Zázrak objevení sochy je dodnes (*adhuc*) obyvateli připomínán.

E mari

Madriti bibliothecarius Dominicanus frater Ioannes librum magnum et attractivum publicavit. In libro legendae e locis variis Hispaniae aggregabantur, ut fabula de statua e civitate nomine Fanum Sancti Sebastiani. Anno Domini MXXI post navigationem longam retro navigavit nauta famosus Marcus cognomine Polypus. Ex voto ecclesiae altae cum hospitali statuam patroni nautarum sancti Nicolai donavit. Statuam e ligno mali navigii proprii fabricavit. Quondam hostes civitatis ignem in ecclesia inchoaverunt, statuam suppilaverunt et in mari iactaverunt. Sed liberi parvi ex arena arces aedificaverunt et statuam inopine excavaverunt. Qualis fortuna! Sanctus Nicolaus in altar sacelli novi hospitalis locabatur. Miraculum inventionis statuae adhuc ab incolis conmemoratur.

Slovní zásoba:

Madritum, i, n. – *Madrid*

publico, are, avi, atum – *vydávat, publikovat*

Dominicanus, a, um – *dominikánský*

frater, tris, m. – *bratr*

Ioannes, is, m. – *Jan*

attractivus, a, um – *zajímavý, á, é*

aggrego, are, avi, atum – *shromáždit*

legenda, ae, f. – *legenda*

varius, a, um – *různý, á, é*

locus, i, m. – *místo*

Hispania, ae, f. – *Španělsko*

ut – *jako*

Fanum Sancti Sebastiani – *San Sebastián (viz Orbis Latinus, doslova chrám sv. Šebestiána).*

navigatio, onis, f. – *plavba*

retro navigo, are, avi, atum – *plout zpět*

cognomen, cognominis, n. – *příjmení*

Polypus, i, m. – *chobotnice*

votum, i, n. – *dar*

Nicolaus, Nicolai, m. – *Mikuláš*

fabrico, are, avi, atum – *vytvořit*

lignum, i, n. – *dřevo*

malus, i, m. – *stěžň*

proprius, a, um – *vlastní*

navigium, i, n. – *lod'*

Quondam – *jednou*

hostis, is, m. – *nepřítel*

suppilo, are, avi, atum – *krást*

iacto, are, avi, atum – *házet*

inopinus, a, um – *nečekaný, á, é*

excavo, are, avi, atum – *vykopat*

Qualis – *jaký*

fortuna, ae, f. – *štěstí*

loco, are, avi, atum – *umístit*

novus, a, um – *nový, á, é*

miraculum, i, n. – *zázrak*
inventio, inventionis, f. – *objev*
adhuc – *dodnes*
conmemoro, are, avi, atum - *připomínat*

č. 7

Duši za slávu

Ve velkém kostele se modlila krásná malířka a horlivě prosila o slávu. Manžel dívky byl proslulý básník a opěvoval její krásu, ale ne její díla. Jeden nejlepší obraz zdobil knihovnu kostela anonymně, protože pouze muži byli chváleni biskupy. Ale duše dívky byla uchválena obrazy. Malířka se zbláznila a započala velký oheň v knihovně. Zemřela tam a občané města potom založili dílnu pro ženy se sochou mrtvé dívky. Lidé vyprávěli o její oběti a oslavovali její obrazy.

Animam pro gloria

Pictrix pulchra in ecclesia magna oravit et pro gloria strenue supplicavit. Coniux pullae poeta famosus erat et pulchritudinem eius cantavit, sed non opera eius. Una pictura optima bibliothecam ecclesiae incognite ornavit, quoniam viri soli ab episcopis laudabantur. Sed anima pullae picturis inflammabatur. Pictrix dementavit et ignem magnum in bibliotheca inchoavit. Ibi mortua est et postea incolae oppidi fabricam pro feminis fundaverunt cum statua pullae mortuae. Populi de sacrificio eius narrabant et picturas eius celebrabant.

Slovní zásoba

pictrix, pictricis, f. – malířka
strenuus, a, um – horlivý
pulchritudo, inis, f. – krása
eius – její
sed – ale
incognitus, a, um – anonymní

quoniam – protože
solus, a, um – jediný, á, é, pouze
inflammo, are, avi, atum – uchvátit
demento, as, are, avi, atum – ztratit rozum, zbláznit se
ibi – tam
mortua est – zemřela
postea – potom
populus, populi, m. – lid

č. 8

Bonusová otázka: Jaká

významná italská historická knihovna je na obrázku?

Krásná knihovna

V italském městě bydlel bohatý pán. Tento pán byl také učitel a chtěl postavit knihovnu. Architekt stavby byl slavný Marcus. Povolal dřevorytce, truhláře a kameníky. Místní knihkupec panu Marcovi také daroval knihy. Proto bylo v knihovně mnoho knih. Knihovna byla tak krásná. Všichni obyvatelé města chválili novou stavbu.

Bibliotheca pulchra

In civitate oppido italica dominus opulentus habitabat. Hic dominus etiam magister erat et desiderabat bibliothecam fundare. Architectus fabricae Marcus gloriosus erat. Lapididas, xylographos et abietarios vocabat. Bibliopola domesticus domino Marco libros etiam donavit Ergo multi libri in bibliotheca erant. Bibliotheca ita pulchra erat. Cuncti incolae civitatis fabricam novam laudabant.

Slovní zásoba:

civitas, civitatis, f. - město
italicus, a, um – italský

habito, are, avi atum – bydlet
Hic - tento
etiam - také
desidero, are, avi, atum – toužit, chtít
gloriosus, a, um, - slavný
domesticus, a, um
ergo – proto, následně
ita – tak
cunctus, a, um – každý, á, é

č. 9

(pro minulý čas užívejte ind. perf. aktiva)

Dopis o svatbě

Zdravím příteli,

doufám, že se ti daří dobře. (*Si vales bene est.*)

Krásná a slavná novina (*nuntium*) zní ve městě Brně.

Byla svatba! (*Nuptia fuit*)

Tiskař a knihovnice jsou manžel a manželka.

Kostel byl nádherně ozdoben zářícími ornamenty a biskup důstojně stál u oltářní menzy.

Celé město se na svatební (*in nuptiali*) mši (*missa*) modlilo.

Muži a ženy krásně zpívali a oslavovali.

Štědrý biskup daroval chlapci a dívce obrovský kalich a bohatý kníže daroval nejskvělejší svícen.

Proslulý malíř (*pictor*) zkušeně namaloval nádherný obraz manžela a manželky.

Chlapec a dívka jsou krásní a důstojní.

Jak (*quam*) nádherná a slavná zpráva!

S pozdravem (*Vale*)

X

Epistula de nuptia

Salve amice

Si vales bene est.

Pulchrum et clarum nuntium sonat in civitate Brunna.

Nuptia fuit!

Impressor et bibliothecaria maritus et uxor sunt.

Ecclesia coronabatur splendidis ornamentis et episcopus reverende stetit apud mensam.

Tota civitas in nuptiali missa orabat.

Viri et feminae pulchre cantaverunt et celebraverunt.

Munificus episcopus donavit puero et puellae magnum calicem et princeps opulentus donavit optimum candelabrum.

Famosus pictor perite splendidam imaginem mariti et uxoris delineavit.

Puer et puella pulchri et reverendi sunt.

Quam splendidum et clarum nuntium!

Vale!

X

Slovní zásoba

SI VALES BENE EST. (zdvořilostní fráze – Doufám, že se ti daří dobře.)

NUNTIUM (nuncii, n.) = novina, zpráva

NUPTIA (nuptiae, f.) = svatba

FUIT – minulý čas slovesa ESSE

BIBLIOTHECARIA, AE, f. = knihovnice

MARITUS, I, m. = manžel

UXOR (uxoris, f.), - manželka

NUPTIALI (adjektivum od slova nuptia) = svatební

MISSA, AE, f. = mše

PICTOR (pectoris, m.) = malíř

QUAM = Jak

VALE! = (rozloučení)

č. 10

Bonusová otázka: Jaké umění nebo nauku představovala múza Euterpé?

Nejlepší obraz

Učený malíř maloval krásnou múzu v proslulém klášteře. Velký obraz byl pro múzu nudný. Avšak malíř neposlouchal. Rozzlobená múza utekla z dílny slavného malíře. Malíř se k múze modlil a přísahal: „Nejlepší obraz namaluji (přeložte jako delineabo), pro světlo přinášející múzu. Sličná múza nápad pochválila a pomohla malíři. Nakonec vznešené dílo chválila celá země.

Optima pictura

Pictor doctus in claro monasterio pulchram musam delineabat. Magna pictura molesta pro musa erat. Sed pictor ignorabat. Irata musa de officina pictoris docti fugabat. Pictor musam orabat atque iurabat: “Optimam picturam pro lucifera musa delineabo.” Pulchra musa ideam laudavit et iuvavit pictori. Postremum magnificam picturam tota terra laudabat.

Slovní zásoba:

Lūcifer, fera, ferum - přinášející světlo

Iuvō, āre, āvi, ātum - pomáhat

Postremum - nakonec

Terra, ae, f. - země

Totus, a, um - celý

Idea, ae, f. - nápad

Molestus, a, um - nudný, otravný

Ignoro, āre, āvi, ātum - nevnímat

Officina, ae, f. - dílna

Fugo, āre, āvi, ātum - dát se na útěk

Iuro, āre, āvi, ātum - přísahat

č. 11

Bonusová otázka: Jaká slavná římská vila je na obrázku?

Římská vila

V Římě je slavná vila. Obyvatelé Říma chválí krásnou stavbu. V rezidenci bydlí Marcus, slavný a bohatý pán. Před velkou bránou vily stojí antické sochy. Okolo stavby jsou vysoké sloupy. V atriu je mnoho krásných maleb. Ve vile jsou čtyři ložnice. Marcus spí v největší ložnici.

Villa Romana

Romae villa clara est. Incolae Romae fabricam pulchram laudant. In residentia Marcus, dominus clarus et opulentus, habitat. Ante magnam portam villae statuae antiquae stant. Circa fabricam columnae altae sunt. In atrio multae picturae pulchrae sunt. In villa quattuor cubicula sunt. Marcus in cubiculo maximo dormitat.

Slovní zásoba:

circa + ak. – okolo

habito, are, avi, atum – bydlet

quattuor – čtyři (nesklonné)

cubiculum, i, n. - ložnice

dormito, are, avi, atum

č. 12

Bonusová otázka: Kde v Brně se nachází kazatelna zvaná

Kapistránka?

O zbožném mnichovi

Zbožný mnich nádherně zpíval. Učený vladař pozval mnicha na hrad v Brně. Ve městě mnich spatřil stavbu nového kostela. Mnich veliký a velkolepý kostel oslavoval. Na hradě mnich nejprve pozdravil vladaře. Poté se mnich a vladař modlili v hradní kapli. Mnich vladařovi zazpíval krásné písně. Nakonec panovník, muži a ženy chválili zbožného mnicha.

De monacho pio

Monachus pius splendide cantabat. Dominus doctus monachum ad castrum Brunnae invitavit. Monachus aedificium novae ecclesiae in oppido spectavit. Monachus ecclesiam magnam et splendidam laudabat. Primum monachus in castro dominum salutavit. Deinde monachus et dominus in sacello castri orabant. Monachus cantica pulchra domino cantavit. Postremum dominus, viri et feminae monachum pium laudabant.

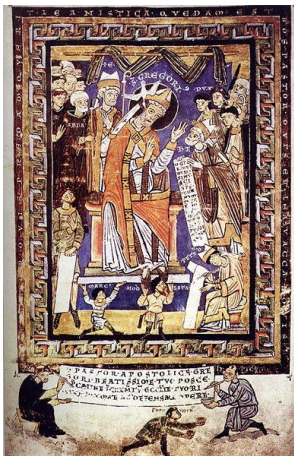
Slovní zásoba

monachus, ī, m. – mnich

invitō, āre, āvī, ātum – pozvat

canticum, i, n. – píseň

č. 13

Bonusový úkol: Z jaké knihy je tato iluminace?

O neznámém malíři

Starý obraz je ve velké knihovně. Krásný obraz je v knihovně zkoumán vzdělaným knihovníkem. Obraz znázorňuje velký klášter s dobrými mnichy. Na obraze je starý kostel se širokými dveřmi a malými okny. Učený mnich krásný obraz ukazuje vznešenému mnichovi. Mnich obraz chválí a

hodnotí. Malíř je neznámý. Mnich a knihovník hledají ve starých knihách. A hle, malíř je slavný kněz. Obraz je umístěn v knihovně.

De pictore incognito

Pictura antiqua in bibliotheca magna est. Pictura pulchra a bibliothecario docto spectatur. Pictura monasterium magnum cum monachis bonis monstrat. In pictura ecclesia antiqua cum porta lata et fenestris parvis est. Bibliothecarius doctus picturam pulchram monacho excelso monstrat. Monachus picturam laudat et aestimat. Pictor incognitus est. Monachus et bibliothecarius in libris antiquis investigant. Ecce, pictor parochus clarus est. Pictura in bibliotheca collocatur.

Slovní zásoba:

Pictor, is, m. = malíř

Incognitus, a, um, = neznámý

Antiquus, a, um = starý, starobylý

Monachus, í, m. = mnich

Fenestra, ae = okno

Monstro, are, avi, atum = ukazovat

Aestimo, are, avi, atum = hodnotit